

## 115 éves az erdészeti szakoktatás Ásotthalmon 1883-1998

### Előzmények

A rendszeres erdészeti oktatás – felsőfokon – 1808-ban kezdődött meg Selmecbányán. Az alsó fokú erdészeti oktatás kezdetei is erre az időszakra nyúlnak vissza. Így a *gróf Festetics György* által 1806-ban alapított Georgikonhoz is kapcsolódott az „Erdei és Vadász Iskola”. Az oktatók az uradalmi erdészek és vadászok közül kerültek ki, az oktatás nyelve magyar volt. A következő évtizedekben egyre fokozottabban merült fel az erdészeti oktatás hiánya.

Az 1851-ben megalakult „Ungarischer Forstverein”, azaz „Magyar Erdészegylet” is céljai közé tűzte, hogy az erdőgazdálkodás színvonalának emelése végett „alsóbbrendű műszaki személyzet részére tanintézet létesíttessék”. 1866-tól az Országos Erdészeti Egyesület vette át és képviselte a magyar erdők ügyét, és a kezdetektől következetesen harcolt az alsó fokú erdészeti szakoktatás megteremtéséért. Az Egyesület Szakoktatási Bizottsága, melynek tagjai *Bedő Albert*, *Fekete Lajos*, *Hofmann Antal* és *Wagner Károly* voltak, 1877-ben két erdőri szakiskola felállítására tett javaslatot. Az elképzeléseik szerint a tanulóknak az elméleti tananyag elsajátítása mellett az erdei munkákban is részt kellett venniük, és közben elsajátítaniuk a szakmai fogásokat.

A hetvenes évek végén már olyan hiány volt a szakképzett emberekben, hogy egyes kincstári erdőhivatalok és néhány nagyobb magánuradalom is megkezdte saját költségén az erdőri oktatását.

Ráadásul az 1879. évi erdőitörvény előírta, hogy a törvény kihirdetése után 10 évvel már csak erdőri szakvizsgát igazoló bizonyítvánnyal alkalmazhatók e munkakörben az emberek.

### Iskolaalapítás

Az iskola helyszínének megválasztásában jelentős szerepet játszott az 1879-es szegedi nagy árvíz, amely szinte teljesen elpusztította a várost. Az újjáépítést *Tisza Lajos* irányította királyi biztosként, aki egyúttal az Országos Erdészeti Egyesület elnöki tisztét is ellátta. Ő, *Bedő Albert* országos főerdőmesterrel meg tudta győzni az akkori minisztert, hogy itt a legjobb alkalom az első erdőri szakiskola megépítéséhez. 1881-ben elkészültek a tervek, melyek szerint az iskola Szeged szabad királyi város legerdősültebb részén, Ásotthalmon épülne fel. A város az iskola létesítését földterület biztosításával és készpénzzel is segítette. Az összegvetés másikat az Erdészeti Alapból fizették ki. Ezt követően az iskola építése gyors ütemben megindult, és 1883. október 10-én *Bedő Albert* átvette az iskolát *Pálffy Ferenc*től, Szeged város polgármesterétől. Az iskola átadásakor kijelöltek az iskola területe mellett 665,51 katasztrális hold területet a gyakorlati oktatás céljaira.

A tanítás 11 hallgatóval és 2 tanárral indult meg. Egy korabeli leírás szerint: „Mint első az országban, ennek szervezete minden példánykép nélkül, önállólag és függetlenül volt fejleszthető, és így a kezdet nehézségeivel erősebben küzdött.”

1883. október közepén I. Ferenc József uralkodó meglepetésként Szeged újjáépítését. Látogatásának harmadik nap-

ján, október 16-án az uralkodó és kísérete látogatást tett Szeged határában, ahol megtekintette az újonnan épült erdőri szakiskolát. A személyes látogatás emlékére az iskolaszék elnöke kérte, hogy Alsó-Ásotthalom ezentúl „Királyhalmnak neveztessek”, s a rajta levő állami intézmény, az erdőri szakiskola így lett Királyhalmi Erdőri Szakiskola hosszú évtizedekre.

Az első erdőri szakiskola átadását követte 1885-ben Temesvár-Vadászerdőn, 1886-ban Liptóújváron és 1893-ban Görgényszentimrén erdőri iskola megnyitása. Ezek az iskolák azonban néhány évtizeddel később 1920-ban az új, trianoni határokon kívül maradtak. A négy testvériskola tananyagában is eltért egymástól. Temesvár-Vadászerdő a tölgyrégió, Liptóújvár a fenyőrégió, míg Görgényszentimre a bükkösök szakembereit képezte. Ásotthalom megmaradt az alföldfásítás és a homoki fásítások oktatóbázisának. Ezt látszik alátámasztani, hogy Ásotthalmon hosszabb ideig mindössze két tankönyvből oktattak. Az egyik *Bedő Albert* Erdő-őr című műve, a másik *Illés Nándor* A futóhomok megkötése, befásítása és használata című munkája.

### Iskolatörténet

Az 1883-ban megindult erdőri képzés során a tanulók két évet megszakítás nélkül az iskolában töltöttek. Az intézmény szigorú rendszabályok szerint működött. Kötelező volt az internátusi bentlakás és az erdész egyenruha viselése. A tanulók karácsonykor és húsvétkor 1-1, nyáron 2 hét szünetet kaptak. A tanulmányi évek sikeres elvégzése után egy év külső gyakorlatot kellett teljesíteniük, és csak ennek letöltése után tehetők le az erdőri vizsgát. 1908-ig 11 tantárgyból kaptak osztályzatot. 1908-ban a 3 éves oktatás 2 évesre csökkent, ugyanakkor a tantárgyak száma 21-re emelkedett. Erdőri képzés 1918-ig folyt az iskolában.

Ezt követően 1935-ig erdőri és vadri képesítést szerezhettek az iskola tanulói. A képzési idő 2 év volt, ám a tantárgyak száma 10-re csökkent. 1935-ben ismét változott a képzés, 1945-ig alerdészeket képeztek. Az oktatás 2 éves maradt, a tantárgyak számát megemelték 18-ra. Ebben az időszakban a tanítás korábbi szabadsága megszünt, mert a kiadott rendtartás részletes óraterveket tartalmazott.

A II. világháborút követően Királyhalmot újra Ásotthalomnak nevezték. Az iskola neve is Ásotthalmi Magyar Állami Erdész Szakiskolára változott. Az 1945-1950 között végzett hallgatók erdészképesítést szereztek. „Az erdők államosítása és az új rendszer szocialista gondolkodású szakembereket kívánt”. 1950-ben különböző okok miatt megszünt az erdészképzés Ásotthalmon. Az ezt követő években 10 hónapos tanfolyami jellegű képzések léptek az erdész-képzés helyébe, 1954-től pedig MRP és ERP típusú motorfűrészek kezelőit oktatták tanfolyamokon. Közben az iskolát szervezetileg is a Szegedi Erdészeti Technikumhoz csatolták. Az 1953-1956 közötti gazdasági és politikai nehézségek már-már megpecsételték az iskola sorsát, a teljes megszüntetés közelébe került.

1958 őszén ismét megindult az oktatás az iskolában. Ez az évszám egyben az iskola újjászületésének dátuma is. Az

előző, zűrés évek során az iskola rendkívül gazdag szakkönyvtára és szertári anyaga jelentősen megcsappant. Ebben az időszakban az iskolában végzett tanulók „Szakiskolát végzett erdész” bizonyítványt kaptak. 1961-ben az iskola nagynevű alapítója, Bedő Albert nevét vette fel. 1964-ben ismét önállóvá vált a szakiskola. Az új típusú szakiskolai képzés 1969-ig tartott.

1969-től indult meg iskolánkban a szakmunkásképzés. Az 1969. évi VI. törvény a következőket írja: „A szakmunkásképzés célja korszerű, szakmai és általános műveltséggel rendelkező szocialista világnézetű és erkölcsű szakmunkások nevelése.” Az iskolában folyó képzés során a tanulók három évet töltenek az iskolában és a képzés végén szakmunkásvizsgát tesznek. Ennek sikeres letétele után erdőművelő-fakitermelő szakmunkás-bizonyítványt kapnak. Az 1989-es békés rendszerváltással a politika az iskola kapuin kívülre kerül, más változás nem történik. Az egységes szakmunkásképzésre való áttérés idején is születnek olyan tervek, melyek az intézményt megszüntették volna. Szerencsére ez nem így történt. Úgy tűnik az iskola állta ezt a próbát is. Az elmúlt 3 évtizedben az iskola 3 évfolyamában összesen 80-100 tanuló tanult. Évente közel 30 tanuló szerzett szakmunkás-bizonyítványt. A hároméves erdőművelő-fakitermelő szakmunkásképzés utolsó évfolyama 1997 szeptemberében kezdte meg és 2000 júniusában fejezi be tanulmányait.

Iskolánk a legősibb, eredeti épületegyüttesében működő, erdészeti oktatás céljait szolgáló intézmény hazánkban, amely egyúttal a legkisebb is. A gondozott parkban található öreg épületek fontos agrár- és kultúrtörténeti emlékek is egyben. A több mint egy évszázados történelmet az iskola centenáriumi ünnepségére létrehozott iskolatörténeti kiállítás mutatja be.

Az iskola történetét Fröhlich András erdőmérnök-tanár, az iskola akkori igazgatója írta meg, az iskola 100 éves évfordulójára megjelent jubileumi évkönyvben. Az érdeklődők részletesebb adatokat itt találhatnak.

### *Jelen és jövő*

Az 1998-99-es tanév, amikor iskolánk 115 éves évfordulóját ünnepeljük, sok szempontból fordulópont életünkben. Ebben a tanévben kezdtünk először az iskolát fenntartó

Csongrád megyei Önkormányzat által elfogadott pedagógiai program és helyi tanterv szerint dolgozni.

Ezek alapján a szakképzési és a közoktatási törvény szellemében rátértünk a 2+2 típusú szakmunkásképzésre. Ez azt jelenti, hogy a diákjaink az első két évben a közismereti tantárgyak mellett szakmai előkészítő ismereteket tanulnak. Ez utóbbi ugyan csak elméleti képzést jelent, de tanulmányutakkal, szakmai kirándulásokkal színesítve igyekszünk a szakmát megkedveltetni, a szakma iránti elhivatottságot kialakítani a tanulóinkban.

A 9. és a 10. osztály elvégzése, majd az azt követő alapműveltségi vizsga után tanulóink több szakma közül választhatnak. Az iskola 115 éves hagyományokkal büszkélkedhet és természetesen erdészarculatát a jövőben is meg kívánja őrizni, azonban, alkalmazkodva a munkaerőpiaci igényekhez, újabb, mezőgazdasági és kertészeti szakmákat is kíván oktatni. A kétéves képzések mellett iskolarendszeren kívüli képzések során számos egyéb, elsősorban erdészeti, faipari és vadászati szakmák oktatását kívánjuk megkezdni, illetve folytatni.

Az iskola személyi és tárgyi feltételei adottak arra, hogy jelentős szerepet vállaljunk a munkaerőpiaci képzésben, a munkanélküliek át- és továbbképzésében.

Mindezek mellett készek vagyunk felvállalni a magán-erdő-tulajdonosok képzését, továbbképzését. Ugyancsak aktívan részt kívánunk venni az erdőőrök képzésében is.

Iskolánk országos beiskolázású, tanulóink számára kollégiumi elhelyezést biztosítunk. Egy évvel ezelőtt már hírt adtunk arról, hogy az iskola kezdeményezésére az iskolát fenntartó Csongrád megyei Önkormányzat címzett támogatást nyert 160 férőhelyes kollégium építésére. Örömmel szolgál, hogy az építkezés jó ütemben halad, és a műszaki átadásra már ez év végén sor kerül.

A kollégium ünnepélyes átadására és az iskola 115 éves évfordulójának megünneplésére együttesen 1999 tavaszán kerül sor. Bízom abban, hogy a 115 éves erdészeti hagyományokkal rendelkező szakiskola még hosszú évtizedeken keresztül a kor követelményeit kielégítve, a gazdálkodók megelégedésére szolgálhatja az erdészeti szakképzést.

*Andrésiné dr. Ambrus Ildikó  
igazgató*

## ***Az Ember az Erdőért alapítvány 1998. II. félévében az alábbi célokat támogatta:***

Vadas Jenő Szakközépiskola, Mátrafüred (Fafaragó tábor megrendezéséhez)	100 ezer Ft
SE Erdőmérnöki Kar, Növénytan Tanszék Sopron (Magyarország ritka fa- és cserfajai c. kiadvány megjelentetéséhez)	300 ezer Ft
VÜSZI Kht. Gödöllő (Emlékkülés a Gödöllői Erzsébet-park 100. évfordulójára c. könyv megjelentetéséhez)	100 ezer Ft
Dr. Csóka György, ERTI, Mátrafüred (Xylofág rovarok c. könyv megjelentetéséhez)	1000 ezer Ft
Selmeci Társaság, Sopron (Roth Gyula: Erdőművelés II. c. könyv újra kiadására)	500 ezer Ft
KÖR-TE Környezet- és Természetvédő Nevelők Egyesülete, Miskolc („Erdők Hete” rendezvény költségeire)	160 ezer Ft
Erkel Ferenc Általános Iskola, Sopron (Erdei Iskola programra)	200 ezer Ft
Erdészeti Múzeum, Sopron (Erdészeti vonatkozású kiadványok; Diákhagyományaink: Steingrube nagyközség c. kiállítások megrendezéséhez)	150 ezer Ft

*Dauner Márton  
elnök h.*

**Az Erdőművelési és az Erdőhasználati Szakosztály kétnapos rendezvényét tartott a Bakony térségében, melynek témája a**

## **MAGÁNERDŐ-GAZDÁLKODÁS**

**volt. Az első nap a Szentgáli Erdőbirtokossági Társulat fogadta a szakosztályok tagjait.**

**Vecsei Ferenc elnök és Bodor Károly erdőmérnök-szakirányító ismertették a Társulat helyzetét és a tulajdonukba tartozó erdők történetét.**

Községünk a Bakony szívében, a róla elnevezett szentgáli mendencében fekszik. Az erdő szolgálta Szentgál ősi lakosságát, vadállománya révén váltak királyi vadászokká, őrizhették meg szinte 1945-ig kiváltságait, és az erdő biztosította a viszonylag magas jólét alapjait.

1328-ban I. Károly adott szabadalomlevelet, mely szerint: „...a község lakosai, kik előbb királyi pohárnokok voltak, de már hosszabb idő óta királyi vadászati szolgálatot teljesítenek, ennek fejében földjeik el nem adományozhatók, csak a király bíraskodhatik felettük, s az egész országon vámot nem fizetnek.”

A kiváltságlevelet aztán a későbbi királyok is megerősítették. Gyakorlatilag a szentgáliak kiváltságos királyvadászi jogukat, helyi nemességüket, nemzetes voltukat 1848-ig megtartották, illetve a hagyományok megőrzésével 1945-ig ápolták. 1857-ben még a község külterületének 62%-a erdő, 1935-re ez 41%-ra csökkent.

A magánerdők államosítását követően is jelentős erdőterületek maradtak a termelősövetkezet tulajdonában, valamint 1963-ig a jól működő erdő-közirtokosság kezelésében.



Sajnos a tájékozatlanság vagy esetenként a jószándék az erdők jelentős részénél egyenlő felosztáshoz vezetett, s ez azt jelentette, hogy sok esetben 30-40 ha-os földrészleteknek 100-150 tulajdonosa lett. Ennek eredményeként 1995. február 25-én 1282,8 ha területen, 6116,92 AK értékben megalakítottuk a Szentgáli Erdőbirtokossági Társulatot. Alapító tagjaink száma 352 fő volt. Az azóta eltelt időszakban területeink mintegy 150 ha-ral gyarapodtak és tagjaink létszáma is 400 fölé emelkedett. Az indulás pénzügyi nehézségeit leküzdendő, tagjaink 200 Ft-ot fizettek be aranykoronánként, mely összeget az első gazdálkodási év végén már vissza tudtuk fizetni. A társulat kilenc tagú elnökséget és felügyelőbizottságot választott a munkák irányítására.

A szakmai munkákat egy fő erdőmérnök irányítja, továbbá két erdésztechnikust és egy erdőkerülőt alkalmazunk. A teljes élőfakészletünk 240 000 m<sup>3</sup>. A birtokosság területe a hegyvidéki, lassan növekvő, kemény szálerdők kategóriájába tartozik. Mivel a fajösszetétel 77%-át a bükk, gyertyán és cser adja, ez a tény egyben a gazdálkodás szükségességét is meghatározta.

2000-ig: éves felújító vágás: 3400 m<sup>3</sup>; növedékfokozó gyérítés: 1400 m<sup>3</sup>; törzskiválasztó gyérítés: 900 m<sup>3</sup>; tisztítás 300 m<sup>3</sup>.

Komoly gondot okozott, hogy tagjaink egy része olyan területet vásárolt, amely 8-10 éve végvágott volt.

Ilyen területünk volt mintegy 40 ha, melynek újratelepítését az elmúlt években elvégeztük.

Az erdőművelési munkák dandárját az ápolási munkák jelentik, ez évente 175 ha. Tagjainknak évente 4 AK után 1 m<sup>2</sup> tűzifát tudunk járandóságként kiosztani. Bevételeinkből felszereltünk egy irodaépületet, szűrűzőt vásároltunk és most tervezzük egy fűrészgép beállítását.

**Előnyei:** hogy elbír egy megfelelő szakembergárdát, így a munkák tervezése, szervezése és ellenőrzése, valamint az adminisztráció megfelelő színvonalú végzése biztosítható.

**Hátrányai:** amit viszont nagy taglétszámunk és méreteink akadályoznak:

- tagjainkkal a megfelelő kapcsolattartás,
- határozatképes taggyűlések szervezése,
- vagyonarányos szavazások rendjének lebonyolítása,
- azonos minőségű tűzifa-járandóság kiosztása,
- közösen végezhető munkák szervezése.

A terepi bemutató előtt *Bús Mária* erdőfelügyelő felhívta a figyelmet, hogy az egyes erdőrészekben nem történt semmiféle „kozmetikázás”, a valós képet láthatják a jelenlévők.

**Balról jobbra: Vaspöri Ferenc, Bús Mária, dr. Pethő József, Mezővári Miklós és Bodor Károly**



A végtelennek tűnő gépkocsisor elindult a terepre. Változatos minőségű erdőket láttunk. Ezek felújítása kétségtelen biztos szak tudást igényel. Látni és hallni *Bodor Károly* erdőmérnököt, biztosak lehetünk abban, hogy a Szentgál környéki magánerdők jó kezekben vannak.

Bakonybél felé autózva már az ugodai házigazda, *Vörös Tibor* elnök fogadta a szakosztályokat a helyi EBT nevében. Szép bükös-felújítást láttunk. Bakonybélben az Erdők Házában folytatódott a program. A magánerdő-gazdálkodás eredményeiről és gondjairól fejtették ki többen véleményüket.

*Vaspöri Ferenc* igazgató, ÁESZ Veszprém, felhívta a figyelmet, hogy alaposan tanulmányozni kell a volt erdőbirtokosság hagyományait. 60 hektár felett meg kell fontolni az engedélyek kiadását. Fontos a szakember-foglalkoztatás.

*Bodor Károly* elmondta, hogy a határközelség még nyereséges exportot tesz lehetővé. Akác- és nyárerdőstítést vállalnak egyelőre. A magánosnak szinte biztos bukás az erdőfelújítás költsége. A szaktanácsadásnak jelenleg nincs piaci értéke. Évente 1-3% jövedelmezőség van. Panaszkodott a sok és bonyolult adminisztrációra és a Fenntartási Alap anomáliáira. Véleménye szerint a növedékfokozó gyérítés után nem szabadna járulékot fizetni.

*Palaczky József* (Dunaker Kft., Barcs) jelezte, hogy cégének forgalmából a magánerdőből kikerülő anyag mindössze 2-3%. Egyelőre zavarosak a piaci viszonyok, és sok olyan vevő van, aki megkárosítja az erdőtulajdonost.

*Major László* (erdészeti igazgató, Bakonyszentlászló) „A Bakonyszentlászlói Erdészeti szakirányítási tapasztalatai” c. előadásából idézünk:

Az erdészeti területe 1080 ha-ral csökkent a kárpótlási törvények következtében. Az rt. 1994 őszén, tehát még éppen időben készítette el ajánlatát magánerdők szakirányítására.

Az ajánlat tartalmazza:  
- a teljes körű erdészeti szakirányítás keretében vállalt szolgáltatásokat, azok díjait;

– a különféle tervdokumentációk (erdőtelepítés, erdőfelújítás, erdőnevelés, fakitermelés) készítését és azok díjait területnagyság szerinti kategóriák és előhasználat-véghasználat bontásban.

A szolgáltatások kialakításakor arra törekedtünk, hogy azok magukba foglalják a teljes folyamatot, vagyis a tervezést, a kivitelezés ellenőrzését, számbavételét, valamint az elvégzett munkák-  
nak az erdészeti hatóság felé történő elszámolását (E lap, K lap, F lap). Gondolkodtunk azon is, hogy kidolgozzuk a gazdasági, pénzügyi könyvelés ajánlatát is, ezt azonban elvetettük, később kiderült, erre nincs is igény. Az első szerződést 1995. szeptember 1-i hatállyal kötöttük a Gézaházi EBT-vel 500 Ft/ha szakirányítási díjjal, teljes körű szakirányításra (94 ha). 1996-ban további négy EBT-vel kötöttünk szerződést 463 ha erdőterületre. A Fenyőfői Legeltetési Bizottság jogutódjával a Fenyőfői EBT-vel is ebben az évben kötöttünk szerződést, amelynek két érdekessége is van:

– a Fenyőfői EBT három éven át más erdész szakemberek alkalmazásával próbálkozott, utána visszatért hozzánk;

– ez volt az első olyan szerződés, amelyet a vadászati jog gyakorlásáért a haszonbérleti díj fejében kötöttünk.

Jelenleg 8 erdőbirtokosságot irányítunk, melyeknek összes területe 1294 ha. Egyéni gazdálkodókkal nem sikerült szerződést kötni. Nagyon fontos, hogy vállalt szerződéses kötelezettségeink tisztességesen teljesítsük, még véletlenül se keveredjünk visszaélés vagy csalás gyanújába, mert azonnal eljártssuk az irányunkban megnyilvánuló bizalmat. Mindenképp bizalmat növelő dolog az, ha az erdész állandóan jelen van a területen.

*Fontos szempontnak tartottuk:*

– az elhúzódó kárpótlási folyamat miatt „gazdátlan”, jórészt tonkrement erdősítések rendbetételét, a természeti károk felszámolását;

– a finanszírozhatóság megerteremtését.

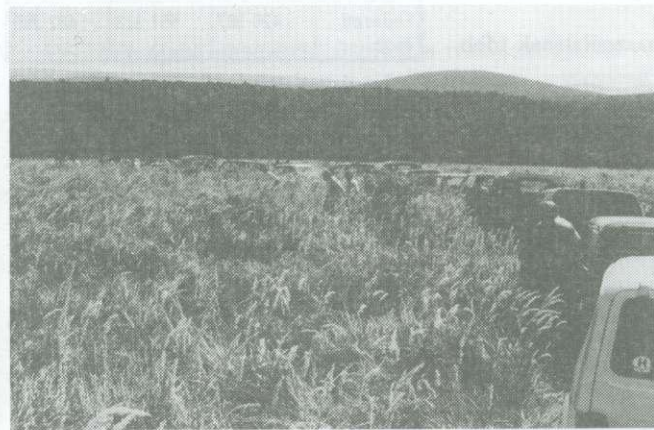
A gazdálkodás folytonossága végett a birtokosságoknak a hozamok egyenletes időbeli elosztását javasoltuk. Az elképzelések alapján erdőrészeslet szinten javaslatot teszünk az egyes erdőgazdálkodási tervre. Egyeztetés az Állami Erdészeti Szolgálattal.

Erdészeink a szakirányítási feladatok elvégzéséért plusz jövedelmet kapnak (alapbőrnövelés, prémium), bár véleményem szerint a jelenleginél többet kellene ezért a munkáért fizetni. A szerződésben szabályozott szolgáltatásokon kívül igen sokrétű kapcsolat alakult ki az erdőbirtokosságok és az erdészet között:

– Segítettünk megfelelő minőségű csemétét beszerezni.

– Esetenként kölcsönadjuk speciális erdészeti gépeinket, kerületvezető erdészeink keresnek vállalkozót a fakitermelésben.

– Esetenként az erdészet segít a faanyag értékesítésében.



Az 1998-ban felvásárolt 1000 m<sup>3</sup> faanyag az általunk irányított erdőbirtokosságok termelésének alig 15%-a. Általában a birtokosságok nettó befizetők. A normatív támogatásokból a működés kezdetén kevés a bevétel.

Az erdőbirtokosságok a pályázati lehetőségeket nem tudják kihasználni, mert

– egyes pályázati lehetőségek diszkriminatívak a kis területű erdőbirtokosságokra nézve (pl.: a szakirányítási díj 50%-ának térítése csak 300 ha felett);

– a pályázatok formai előírásai viszonylag bonyolultak.

A helyzet javítása végett

– jelentősen emelni kellene az erdősítések normatív támogatását, hogy az közelítsen a valós erdősítési költségekhez;

– csökkenteni kellene a járulékelvonást, legalább a növedékfokozó gyéritések után ne vonjanak járulékot;

– növelni kellene a tényleges állami támogatást;

– szélesíteni kellene a normatív támogatások, szűkíteni a pályázati támogatások körét;

– lehetőséget kellene a társasági adótörvényben is biztosítani a bevételek időbeli elhatárolására a később megjelenő erdősítési költségek finanszírozására;

– a jövőben keresni kell az EU és a PHARE támogatások igénybevételenek lehetőségét, hiszen ezek a források EU tagság előtt is rendelkezésre állnak.

Az eddigi tapasztalatok alapján nyugodtan kijelenthetem, hogy nem kell az erdőt a magánosoktól féltetni, hiszen megfelelő szakirányítás és felügyelet mellett képesek szakszerűen, tartamosan gazdálkodni, erdeik állapota jó, rablog gazdálkodásnak a legkevesebb nyomát sem tapasztaltuk.



OLÁH JÁNOS (Ligniwood Kft.): A tekintélyes erdőterületekkel és már ma sem lebecsülendő kitermelési mennyiséggel rendelkező *magánerdők* mindezen lehetőségeik ellenére

– erősen széttagoltak, valamint

– aktuális termelési céljaikat tekintve nekik – szemben az állami erdőkkel – pillanatnyilag nagyobb lehetőségeik a mennyiségi fatermelési célok vonatkozásában vannak.

Rendkívül fontosnak tartom, hogy a *termelő kellően informált legyen terméke mindenkor piaci értékéről*, hogy a választott értékesítési csatorna annak reális költségein felül ne szívjon el árbevétel tőle. Kézenfekvőnek tetszik a *magánerdő-tulajdonosok körében is az egységes szervezett fellépés*.

Nem szabad vonakodni igénybe venni ehhez a szakmai támogatást olyan szakemberektől, cégektől, akik bár üzleti alapon, mégis igen elősegíthetik a magánerdő-tulajdonosok sikeres gazdálkodását.

A kereskedelem területén kiemelten érvényes ez a tömegárak esetében, ahol a közbeiktatott kereskedő sok egyéb mellett gyűjtőfunkciót is ellát, miközben nélkülözhetetlen információkat közvetít a termelő és a felhasználó között. *Az egy tételben továbbadásra kínált árumennyiség esetében szinte kivétel nélkül jobb feltételek érhetők el a piacon*, mintha mindenki egyenként próbálna vagononként áruját értékesíteni.

Ugyanakkor azt sem szabad letagadni, hogy elsősorban az állami szektorban erős félelem uralkodott és részben uralkodik a magánszektor által kitermelt fatömeg dömpingszerű piacra jutásával szemben.

Rendkívül fontosnak tartom közöttük a párbeszéd fenntartását és a kapcsolatok erősítését, *egymás érdekeit ismerő és szem előtt tartó korrekt üzletfelekre* van szükség.

A piaci helyzetről szeretne naprakész tájékoztatást *Mezővári Miklós* vállalkozó, aki évi 40-50 ezer köbméter rönkanyagot forgalmaz.

*Dr. Pethő József* erdőhasználati szakosztályvezető sikeresnek értékelte a kétnapos közös rendezvényt. Hasonló folytatást vár.

## Fahasználati szakosztályülés

Ezúttal a Nyírerdő Rt. adott otthont a háromnapos rendezvénynek. A Guthi Erdészeti vadászházában fogadta az érkező vendégeket *Bartucz Péter* erdészetigazgató. Néhányan igen messziről érkeztek, így valamennyiünknek jólesett az *Erzsike* kínálta léleklevegítő. *Pethő József* szakosztályelnök és *Zambó Péter* titkár, no és a vendéglátók rövid tájékoztatója után Szatmár-Bereg felfedezésére indultunk. Sokszor hallani, hogy ezekkel a „kulturprogramokkal” fűszerezett szakmai rendezvények kissé hosszúra sikerülnek, mintegy megkérdőjelezve a felfedezőutak létjogosultságát. Ám azt hiszem, nagyon jól teszik azok a rendezők, akik nem sajnálják az időt és költséget, hogy szűkebb pátriájukat megismertessék a vendégekkel. Mert bizony Szatmár-Beregbe sem jut el mindennap az ember. A turistavándi vízimalom – most a felújított állapotában – nem mindennapi látvány. A szatmárcsekei temető Kőlcsey síremlékével – különösen alkonyi fényben – az arra fogékonyakból tisztító és lelkesítő gondolatokat ébreszt. Tárpa község is hasonlóan indukál, noha most csak a szárazmalom megtekintésére volt idő.



Ha azt mondom Csaroda, minden bizonnyal kevesen tudják, hogy ez a piciny falucska milyen értékeket rejt múltjával, jelenével.

Másnap egészen különleges fakitermelő versenynek lehettünk szemtanúi, amit a Guthi Erdészeti már több év óta minden évben megrendez. A vállalkozók között zajlik a küzdelem. A tét a jövő évi munkalehetőség, s a legjobbaknak egy kicsivel több bér, biztosabb megélhetés. Természetesen mindehhez elegen-



dő munkacsapatnak kell beneveznie a versenyre.

A „vérré” menő küzdelem a gép és felszerelés szemlélésével kezdődik. Ilyenkor a benevezettek kisubickolják a sokszor már viseltes erőgépeiket, és egyenruhát vesznek vagy csináltatnak, nehogy úgy nézzenek ki, mint a nagydaiak. A különféle versenyszámok közül a szakosztály a döntést tekintette meg.

*Kovács Gábor* vezérigazgató adott áttekintést a részvénytársaság igencsak izgalmas történetéből. Hiszen minusz hat-száz millióval kezdtek annak idején, s mára elmondhatják, hogy pluszra változott ez az összeg.

Itt is igen komoly erőfeszítés árán valószínűleg meg mindez. Megtudhattuk *Juhász Lajos* főmérnöktől, hogy a gazdaság adottságai erdészeti szempontokat figyelembe véve kedvezőek. Nincs munkaerőgond, jelentős földterület vár erdő-sítésre, úgy tűnik, hogy az akác a közeljövő sikerfajája lesz a piacon. Hátrányként érinti viszont a céget a felvevő nyugati piac távolsága, az infrastruktúra fejletlensége, ami a térség általános problémája.

A Nyírerdő Rt. fahasználatának főbb mutatói:

*Balról jobbra:*

*Kovács Gábor, dr. Pethő József és Zambó Péter*



### Területkimutatás

Erdészeti	Erdőterület (ha)
Tiszacsege	2666
Hajdúhadház	3155
Debrecen	8859
Haláp	6716
Guth	7305
Nyíregyháza	4537
Baktalórántháza	7355
Nyírbátor	9394
Fehérgyarmat	4534
Mátészalka	1940
<b>Összesen:</b>	<b>56461</b>

### Fafajösszetétel

Akác	43%
Tölgy	29%
Fenyő	12%
Nyár	9%
Eklomb	4%
Ellomb	2%
Hnyár	1%

### Kitermelt bruttó fatérfogat %-os megoszlása fajajonként

Faj	1995	1996	1997
Tölgy	12,3	13,2	14,3
Akác	46,3	48,5	42,8
Eklomb	1,8	2,1	2,2
Nyár	30,5	27,0	32,0
Ellomb	0,4	0,3	0,4
Fenyő	8,7	8,9	8,3
Összes	100,0	100,0	100,0
<b>Össz. (m<sup>3</sup>)</b>	<b>309 700,0</b>	<b>306 700,0</b>	<b>299 000,0</b>

### A fahasználati ágazat fedezeti összegének alakulása (eFt)

Fahasználat	1995	1996	1997
Nettó árbevétele	823 872	1 006 579	1 050 540
Közvetlen költsége	402 885	455 256	567 755
Fedezeti össz.	420 987	551 323	482 785

Izgalmas volt hallgatni a műszaki vezérigazgató-helyettes ismertetését a dolgozók alapfeladatairól, s a prémiumfeltetelekről. E beszámolóban nincs lehetőségünk a részletes ismertetésre, mindenestre a jelenlévők szokatlan aktivitással tették fel kérdéseiket. Azt is megtudhattuk, hogy a kerületvezetők vállalkozóként végzik munkájukat.

A Guthi Erdészeti területét szakadó esőben mutatta be *Bartucz Péter* és csapata. Monszunszerű esőben a rálövés színhelyén tapogathattuk a jelenleg is világrekord dámtrófea hasonmását.

Vendéglátóink nem feledkeztek meg a nyírbátori fafeldolgozó üzem bemutatása után a természetvédelmi programról sem. A Bátorligeti Ósláphoz *Máté Rudolf* kalauzolt, ahol a látogatókat bemutatónak várja az év minden szakában.

*Popovics Mihály* erdészeti igazgató bemutatta a nyírbátori templomot és a nemrég felújított csodálatos ácsolt faszervezetű haranglábat. Jó kis rendezvény volt.

## Erdők hete – 1998

„Az erdészet és a társadalom” témában rendezett konferenciát Békéscsabán a Délalföldi Erdészeti Részvénytársaság Békés megyei Önkormányzata, az Országos Erdészeti Egyesület, az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztálya és az Országos Erdészeti Egyesület Békés megyei Csoportja.

Puskás Lajos oktatási igazgató igazán kiváló előkészítő munkát végzett, hiszen a helyi napilap egy teljes oldalt szentelt a rendezvénynek, az erdészeknek.

A konferencia levezető elnöke Puskás Lajos volt. A résztvevőket Varga Zoltán, a Békés megyei képviselőtestület elnöke köszöntötte.

Dauner Márton, az FVM Erdészeti Hivatalának elnöke „Napjaink erdőgazdálkodása” címen adott tájékoztatót a megjelent pedagógusoknak, kiemelve az erdők közjóléti funkcióját, és kérve a pedagógusokat, hogy segítsenek az erdészek társadalom általi jobb megismerésére.

Ormos Balázs vezérigazgató előadását (akadályoztatása miatt) Puskás Lajos

olvasta fel „Erdőgazdálkodás és a közönségkapcsolat” témában.

Mőcsényi Miklós, a FAGOSZ főtákkára „Célcsoportos szociológiai felmérés az erdőgazdálkodásról” és az abból levonandó tanulságokról beszélt. (E két éve készült felmérés bizonyítja azt a siralmas helyzetet, mellyel a társadalom az

Kovátsné dr. Német Mária előadását tartja.  
Balról Puskás Lajos.



erdészek tevékenységét látja. Véleményem szerint nem volt szerencsés ezt a belső használatra készült lehangoló anyagot a nyilvánosság előtt ismételtelen közreadni. Csak nehezítjük a dolgunkat.)

Ragyogó előadást hallhatunk Kovátsné dr. Német Mária főigazgatótól, aki a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolából jött. „Kihívások, stratégiák a nevelésben” című előadásával sejtette lehetőségeinket.

Papp Ferenc helybéli iskolaigazgató „Az erdei iskola szerepe a nevelésben” c. előadásában ismertette tevékenységüket.

Dr. Csóka György, az ERTI főmunkatársa érdekes felvetéssel kezdte a bemutatót tartott „Bepillantás az erdő rovarvilágába” címmel. A gyönyörű felvételek egyértelműen sikert arattak.

A záró előadást Kóti István és Puskás Lajos tartotta „Ökológiai vízpótlás a Fekete-Körös erdeiben” címmel.

A konferencia célja az volt, hogy betekintést adjon a külső szemlélőknek – elsősorban a környezeti neveléssel foglalkozó pedagógusoknak – szakmánk életébe, együttműködésre hívja fel a résztvevőket környezetünk és ezen belül erdeink jobbítása érdekében.

## SOMOGYI ERDŐKÉRT kitüntetés

A Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. vezetése 1992-ben alapította a **SOMOGYI ERDŐKÉRT** vállalati kitüntetését. Azok kaphatják meg, akik magas színvonalú munkájukkal hozzájárultak a somogyi erdőgazdálkodás fejlesztéséhez, hírnevének növeléséhez. Az adományozás időpontja minden év október 23.

1997-ben újabb elismerést alapított a részvénytársaság vezetése. Elismerő oklevelet kap a cég valamennyi egységének erdészetének egy-egy dolgozója: Szalai Károly (Kaposvár E.), Vitman László (Nagyatád E.), Bóna Péter (Lábod E.), Puskás József (Szántód E.), Lengyel Ferenc (Igal E.), Fodor György (Barcs E.), Molnár József (Iharos E.), Bek József (Nagybajom E.), Gresz Gyula (Marcali E.), Horváth Árpád (Somogyvár E.), Mike Józsefné (Központ).

A Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. az elmúlt közel egy évtizedben sokat tett és tesz azért, hogy a közvélemény minél jobban megismerje az erdőgazdálkodást, az erdész munkáját, és mindenekfelett azt a gyakran félremagyarázott tevékenységet, amelyet a természeti értékek védelme érdekében kifejtünk. Meggyőződésünk, hogy ehhez partnereket leginkább a felnövekvő generáció tagjai között találhatunk. Erdei iskolánk, rendezvényeink – majálisok, szakmai bemutatók, kiállítások, erdei környezetben rendezett sportvetélkedők, iskolai kirándulások, erdei kisvasúti programok stb. –, mind ezt a célt szolgálják. Ugyancsak ebbe a sorba tartoznak a képzőművészeti kiállítások is, hiszen egy szép tájkép, egy ritka pillanatot ábrázoló természetfotó mély benyomást tesz a nézőre.

Ez évben Prihoda Judit állatfestő és Ferencné Fogarasi Éva naturmontázs készítő munkáiból nyitott a SEFAG Rt. kiállítást.

## Köszönjük, hogy gondoltak ránk!

Az év vége közeledtével általában eltűnődünk az elmúlt napokon, heteken, hónapokon és szeretteinkre, barátainkra, ismerősöinkre többet emlékezünk. Mi is ezt tesszük. Hálás szívvel gondolunk azokra az erdészekre, akiket személyesen talán nem is ismerünk, de mellettünk voltak és vannak édesapánk halála óta. Köszönjük azokat a segítő kezeket, amelyek szeretettel nyúltak felénk s így érezhettük, hogy nem vagyunk egyedül.

Ez a nyolc szív karácsonyváró hangulatban gondolt mindazokra, akik szeretettel melegével vettek és vesznek körül bennünket a mai napig is.

Ezzel a pár sorral szeretnénk békés, boldog karácsonyi ünnepeket és eredményekben gazdag új esztendőt kívánni mindannyiuknak a Kincses gyerekek: Anita, Ildikó, Balázs, Máté, Péter, Noémi, Barnabás, Dávid.

\*

A gyermekek megsegítésére felhívást tettünk közzé, kérve Tagtársaink segítségét.

1998. november 18-ig 650 480 Ft gyűlt össze. Ebből elnökségi határozat alapján Horváth József helyi csoporttitkár és Bogdán József területi képviselő javaslatára a központi fűtés (vegyes tüzelésű kazánnal) beszerelését, valamint a szeptemberi iskolakezdéshez szükséges ruházat beszerzését támogattuk.

Felhívjuk tisztelt Tagtársaink figyelmét arra, hogy az Országos Erdészeti Egyesületnek, mint közhasznú szervezetnek lehetősége van adókedvezmény igénybevételére jogosító igazolás kiadására. Ehhez szükségünk van az alábbi adatokra:

Név: ..... (csekken nem mindig olvasható)

Lakcím: ..... (nem mindig azonosítható)

Adószám: .....

Köszönjük valamennyi Tagtársunknak, Támogatónak a segítségét és reméljük, hogy a továbbiakban sem feledkeznek meg e nemes célról, a gyerekek támogatásáról!